

«Η Πέψη και η Θρέψη των Πτηνών»

(Παπαγεωργίου Κ., Τμ. Α₂)

Πεπτικό Σύστημα Πτηνών

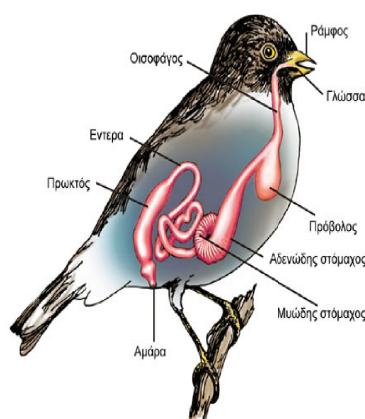
Τα πτηνά διαθέτουν διαφορετικό αλλά πολύ πιο αποτελεσματικό πεπτικό σύστημα σε σύγκριση με αυτό των θηλαστικών και πέπτουν την τροφή τους πολύ πιο γρήγορα.

Οι βασικές διαφορές βρίσκονται στο στόμα, στον οισοφάγο, στο στομάχι, στα έντερα και στην απόληξη του πεπτικού συστήματος (Εικ. 1).

Εικ. 1 Πεπτικό σύστημα των πτηνών.

Αναλυτικότερα, τα μέρη του πεπτικού συστήματος των πτηνών αποτελούνται από:

1. **Σιελογόνους αδένες:** εκρέουν σάλιο για διευκόλυνση της κατάποσης της τροφής και ενισχύουν την αίσθηση γεύσης. Επίσης εκκρίνουν βλέννες οι οποίες λιπαίνουν τις τροφές ευνοώντας την διόδό τους προς τον πρόλοβο.
2. **Οισοφάγο:** αποτελεί το αρχικό τμήμα του πεπτικού σωλήνα και έχει την ικανότητα να διογκώνεται αναλόγως.
3. **Πρόλοβο:** είναι ένας πλευρικός σάκος αποθήκευσης της τροφής. Εκεί η τροφή αποθηκεύεται για μικρό χρονικό διάστημα ώστε να εμποτιστεί με σίελο, βλέννες ή νερό και να μαλακώσει.
4. **Αδενώδης στόμαχος:** μετά τον πρόλοβο ο οισοφάγος στενεύει και σχηματίζεται ο αδενώδης στόμαχος. Εκεί η τροφή αναμειγνύεται με γαστρικό υγρό (οξύ), το οποίο εκκρίνεται με την είσοδο της τροφής στο ράμφος και τον οισοφάγο. Οι συσπάσεις στον αδενώδη στόμαχο έχουν συχνότητα 1 σύσπαση ανά λεπτό και η πέψη θεωρείται ασήμαντη λόγω του μικρού χρόνου παραμονής της τροφής.
5. **Μυώδης στόμαχος:** μετά τον αδενώδη στόμαχο συναντάμε ένα σφαιροειδές πλατύ όργανο, βασική λειτουργία του οποίου είναι η σύνθλιψη και το άλεσμα της τροφής με συστολές και η ομογενοποίηση. Το άλεσμα επιτυγχάνεται πιο αποτελεσματικά με την ύπαρξη μικρών κόκκων άμμου. Ο ρυθμός των συσπάσεων κυμαίνεται σε 3-4 το λεπτό και διαφέρει ανάλογα με τη ράτσα του πτηνού, την δομή της τροφής και την υγρασία της.

Εντερικό Σύστημα Πτηνών

Το έντερο έχει μεγάλο μήκος και χωρίζεται στο **λεπτό** και το **παχύ έντερο**. Το αρχικό τμήμα του λεπτού εντέρου ονομάζεται δωδεκαδάκτυλος, το υπόλοιπο τμήμα του είναι τυλιγμένο περιφερικά και αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος της κοιλιακής χώρας. Παρά το γεγονός ότι

εκεί πραγματοποιείται το μεγαλύτερο μέρος της πέψης (ενζυμική πέψη), η παραμονή της τροφής είναι μικρή. Σε κάποια είδη η δίοδος της τροφής στον πεπτικό σωλήνα διαρκεί μονάχα 20 λεπτά. Ο χρόνος εξαρτάται από την δομή, την σκληρότητα, την υγρασία, την ποσότητα της τροφής και την ηλικία του πτηνού, καθώς στα νεαρά πτηνά είναι ταχύτερη. Επίσης σε περιπτώσεις στρεσαρίσματος παράγεται αδρεναλίνη από την χολή με αποτέλεσμα την καθυστέρηση της πέψης.

Συνέχεια του λεπτού εντέρου είναι το παχύ το οποίο είναι πιο κοντό, πιο διευρυμένο και εκβάλλει στην αμάρα. Στο παχύ έντερο έχουμε ελάχιστη βακτηριακή ζύμωση (συμβιωτική πέψη), ενώ εκεί γίνεται ταχύτατα η απορρόφηση του νερού και η προσωρινή αποθήκευση των περιττωμάτων. Το παχύ έντερο εμφανίζει εναλλασσόμενες κινήσεις σύσπασης και χαλάρωσης με μεγάλη συχνότητα.

Η διαδικασία της πέψης ολοκληρώνεται στην **αμάρα**. Η αμάρα είναι ο κοινός χώρος όπου καταλήγουν τα περιττώματα από το παχύ έντερο, τα ούρα από τα νεφρά και τα αυγά από τον ωαγωγό. Από την αμάρα προωθούνται στον πρωκτό και εγκαταλείπουν το σώμα.

Η Διατροφή των Πτηνών

Τα πτηνά ανάλογα με το είδος, τρέφονται με σπόρους, χόρτα ή σκουλήκια και έντομα ή ακόμα και ψάρια, χελώνες, μικρά ζώα κ.α. Πολλά πτηνά τρώνε συνέχεια, και μπορούν να καταβροχθίσουν τροφή περισσότερη από το βάρος τους. Καταπίνουν την τροφή τους αμάσητη. Η πέψη διαρκεί περίπου 2 ώρες και γίνεται με τη βοήθεια γαστρικών υγρών και με χαλικάκια, που υπάρχουν στο στομάχι τους.

Βιβλιογραφία

1. <https://www.petkosmos.gr/el/article/peptiko-sustima-ptinon>
2. <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%84%CE%B7%CE%BD%CE%AC>